

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

LETOSNJE BIRMOVANJE v ljubljanski škofiji je vzbujalo večjo pozornost kot po navadi. Med vojsko je bilo birmanih mnogo večje. Pozornost je vzbujalo tudi to, da ni birmoval domači škof in pa vse veri tako sovravno ozračje, ki so ga ljudje ob tej priliki videli.

V ljubljanski stolnici je birmal belgrajski nadškof Ujčić 4166 birmancev. Druga leta jih je bilo k večjemu 2.000. V Kranju je bilo birmancev 1552, v Smartnem pri Kranju 456, v Cerkljah 698, v Senčurju 263, v Predoslju 298.

V binkoštni osmini je bila birma v Trebnjem (1702 otroka), na Mirni (855) v Velikih Laš-

čah (1152).

Birmovanje v Beli krajini se je vršilo od 25. do 30. maja v najlepšem redu in v zares slovesnem razpoloženju vseh vernikov. Birmancev je bilo: V podzemlju 448, v Adlešičih 305, v Černomlju 1085, na Vinici 872, v Starem trgu 457, v Semiču 727, v Metliki 872, na Radovici 134. Birmoval je pomožni škof zagrebški dr. Josip Lah, ki je prva duhovniška leta preživel kot kaplan na Bosiljevem pri Vinici, odkoder je prišlo tudi precej Hrvatov na Vinico k birmi.

MOLITVENIKOV NI. — Posebnost teh birmovanj je bila tudi ta, da botri po starih navadah niso mogli dati birmancem

(Dajte na 2. strani)

Kontrolni odbor zdaj preiskuje, če naj gre meso pod OPA

Washington. — Posebni kontrolni odbor, ki ga je imenoval predsednik Truman, te dni zaslišuje razne priče, da dožene, če je volja naroda, naj gredo cene za meso, žito, mleko in njih izdelki na 21. avgusta zopet pod vladno kontrolo. K pričevanju je bilo poklicanih 82 zastopnikov delavstva, industrije in drugih civilnih organizacij. Ako ta odbor nič ne odloči o tem, bodo šle te stvari avtomatično nazaj pod OPA.

Ako pa odbor ničesar ne ukrene glede kontrole cen za perutnino, jajca, tobak in petrolej, bodo te stvari avtomatično proste vladne kontrole pa 20. avgustu. V odboru so 3 možje in večina bo odločevala.

Odbor je dobil že nešteto prošenj in zahtev za kontrolo teh stvari in proti. Delavske unije zahtevajo, da pridejo vsa živila pod vladno kontrolo, industrija pa dokazuje, da to ni potrebno.

Prihodnjo atomsko bombo vržejo 1. aprila

Otočje Bikini. — Admiral Blandy naznanja, da bodo razstrelili prihodnjo atomsko bombo 1. aprila in sicer 3.000 čevljev pod morskno gladino. Nad to bo razpostavljenih kakih 20 ladij, da se bo videlo, če jim bo bomba kaj škodovala.

Kdo pravi, da je že konec vojne?

Midwest Forge Co., 17301 St. Clair Ave. v Clevelandu, ima naročilo za 40.000 cevi za strojne puške. Naročilo je dala kitajska vlada. Delo bo vredno kakih \$35.000.

Važno za zletnike SDZ!

Vlak, ki bo jutri ob 8:30 odpeljal zletnike SDZ v Conneaut Lake Park, bo sestavljen na Erie postaji E. 55. cesta, dva bloka severno od Broadway-a. Vsi oni, kateri želijo tam na vlak stopiti, naj bodo točno na mestu.

Nekateri zletniki so pod vtisom, da bodo lahko stopili na vlak na 55. cesti in Euclid Ave., kar pa je napačno. Kdor hoče dobiti pravi vlak, naj pride na Erie železniško postajo, kakor zgoraj omenjeno ali na 93. cesti, dva bloka severno od Harvard Ave.

Prosimo, da zletniki to obvestilo upoštevajo, da ne bo morebitnega nespornostnega ali poznejšega ugovaranja. Starše prosimo, da o temu obvestijo otroke, ki se žele Zveznega zleta udeležiti.

Max F. Traven, glavni tajnik SDZ.

Kardelj je udrihal po Italiji

Ameriški bombnik izstreljen nad Ljubljano v Sloveniji

Bombnik ne bi smel leteti nad jugoslovanskim ozemljem

Rim. — Jugoslovanska bojna letala so streljala na ameriški bombnik, ki je letel nad jugoslovanskim ozemljem ter prisilila posadko, da je pristala na tleh. Nato je jugoslovanska vlada protestirala pri ameriškem poslanstvu v Beogradu, ker da je ameriško letalo kršilo s tem neodvisnost Jugoslavije.

Ameriško letalo je bilo na potu iz Dunaja v Neapelj in sicer preko Udine. Kot so izjavili na ameriškem poslanstvu sta bila pilot in sopolot ranjena pri pristanku na tleh.

Kot izjavlja ameriško poveljstvo je bilo letalo prisiljeno spremeniti svojo zračno pot radi slabega vremena in da so bile radijske zveze tako slabe, da pilot ni vedel, da leti nad jugoslovanskim ozemljem.

To je prvi slučaj od končane vojne, da bi kaka evropska država z orožjem zabranila ameriškemu vojaškemu letalu leteti nad njenim ozemljem.

Polkovnik Griffin, ki poveljuje ameriškim letalcem v Italiji, je začel s pogajanjimi, da Jugoslavija izpusti ameriško posadko, ki je zdaj zaprta v Ljubljani.

Vlada namerava držati sedanjo linijo plačilne lestvice v industriji

Washington. — Vlada je postala bolj trda z ozirom na zahtevo delavstva za drugi val izboljšanja mezde. "Videti je, da hoče vlada tudi v to smer kontrolirati inflacijo. Direktor za rekonverzijo, John Steelman je odredel izboljšanje mezde gozdarskim delavcem na severozapadnem pacifičnem obrežju.

To je sicer samo en tak slučaj, toda iz tega se lahko sodi, da bo vladna administracija zaenkrat proti vsakemu novemu zvišanju mezde v industriji. To pomeni, da vlada ne bo dovolila nobenih višjih cen industrijskim izdelkom v bodoče, če bo industrija to zahtevala na podlagi višjih mezd, ki jih bi industrija sama dovolila v bodoče. Vlada oziroma OPA bo dovolila višje cene, v kolikor je sama dovolila višje mezde.

Sedem let je vzdrževal kar dve ženi

Detroit, Mich. — Jos. Okrutsky, tovarniški delavec, je sedem let vzdrževal dve ženi in dvoje stanovanj. Leta 1932 je poročil Margaret Burgan, s katero je imel 2 otroke. Leta 1939 je pa poročil Lottie Dziubinski, za katero je tudi prekrbel stanovanje in vse potrebno. Obe je obiskoval vsak dan. Te dni je pa prva žena opazila avto njenega moža pred hišo druge žene. Šla je notri in zabave je bilo konec. Mož je dobil od 1 do 4 let zapora, ženi je pa vzel v oskrbo državni dobredelni zavod.

Morda bi potreboval kakega generala

Eugene, Ore. — George Halton se je vrnil iz morarice in je začel zopet s svojo trgovino. Potreboval je pomočnike, zato je dal v časopis sledeč oglas: "Prostor imam za podpolkownika, če je močnega vojaškega obnašanja; bil bi za pomoč klerku.

"Službo dobi tudi kak bivši major, da bi pometal in brisal prah.

"Sprejem tudi par bivših poročnikov za razvažanje; biciklje da na razpolago firmo.

"Potem sprejem tudi več bivših prostakov za zelo važne pozicije v firmi."

Angleži so zabarikadirali pristanišče Haifa proti židovskim naseljencem

Haifa, Palestina. — Angleške vojaške oblasti za obdala te palestinske pristanišče z bodečo žico, okopi in drugimi ovirami, da preprečijo izkrcanje židovskih imigrantov. Nad pristaniščem čuvajo angleški tanki, bojna mornarica in letalska sila.

Pred pristanišče sta namreč pripluli dve ladji s 1.320 novimi židovskimi naseljenci, katerih angleške oblasti ne puste izkrcati na kopno. Ker pričakujejo nove izbruhe židovskih teroristov, je vsako angleško uradno poslopje dobro zavarovano. Pred vzhodom v pristanišče je vsidrala angleška križarka Ajax in 5 rušilcev, da preprečijo vsak poskus izkrcanja Židov v Palestino.

Amerika in Anglija silita Poljake domov

Washington. — Angleška in ameriška vlada sta pričeli s kampanjo, da pregovorita kakega pol milijona Poljakov v zapadni Nemčiji, naj gredo domov na Poljsko. S to kampanjo so zdaj pričeli največ zato, ker bo s koncem tega leta tudi konec UNRRA, nakar bi prehrana vseh takih brezdomovincev v Nemčiji postala breme Amerike in Anglije, kar bi zneslo na leto nad \$100.000.000.

Ob koncu leta je bilo v Nemčiji nad milijon Poljakov. Od teh so šli že domov vsi, razen kakih 400.000, ki se iz tega ali drugega vzroka ne marajo vrniti domov. Kar dela to propagando najbolj čudno je to, da se niti Amerika niti Anglija ne ogrevata za sedanjo poljsko vladno in današnje razmere na Poljskem. Toda pomniti je treba, da stane izseliti kako osebo iz Nemčije komaj kakih \$30, dočim stane prehrana za eno osebo do \$250 na leto.

V Nemčiji skušajo dotok Judov ustaviti

Tako angleške kot ameriške vojaške oblasti skušajo v svojih conah ustaviti dotok Judov iz vzhodne Nemčije. Ameriški poveljnik, gen. McNarney, je rekel, da ameriški zasedbeni pas ni nobeno počivališče Judom za pot v Palestino. Govore o tem, da bi zaprli meje za nadaljni dotok Judov iz Poljske, Rusije in Romunije.

SPOMNITE SE SLOVENSKIH BEGUNCEV S KAKIM DAROM!

Byrnes, predsedatelj zborovanja, je dovolil govoriti samo Jugoslaviji: konferenca je povabila na zborovanje Albanijo, Mehiko, Kubo in Egipt.

Pariz. — Včeraj je prišla vrsta na ameriškega državnega tajnika Byrnesa, da je predsedoval zborovanju mirovne konference. Takoj ob otvoritvi zborovanja je Byrnes povedal, da bo dovolil govoriti samo jugoslovanski delegaciji, ki lahko odgovarja Italiji na njen apel za boljše mirovne pogoje. Byrnes je rekel, da je konferenca že prej odločila, da pride splošna debata glede mirovnih pogodb enkrat pozneje na vrsto.

Jugoslovanska delegacija je še v soboto dobila besedo kot prva na vrsto v ponedeljek. Takoj je vstal ruski delegat Višinski, ki je izjavil, da hoče ruska delegacija imeti besedo na izvajanje Italije ter poudarjal, da ima vsak delegat pravico govoriti.

Odgovoril mu je angleški delegat Alexander, ki je rekel, da se na konferenci nikomur ne krati besede, toda če bo hotel vsak delegat delati opazke k izjavi kakega drugega, ne bo prišla konferenca do 15. septembra nikamor, ko bi morala zaključiti zborovanje, kot se sliši.

Byrnes je nato izjavil, da bo dal besedo samo jug. delegatu Kardelju razen če zbornica drugače odloči. Zbornica je z veliko večino stala za Byrnesom.

Jug. delegat Edvard Kardelj je govoril 41 minut. Izjavil je, da zgodovina sama podpira zahtevo Jugoslavije po pokrajinah Beneške Julije, ki si jo lasti Italija.

Kardelj je napadal šovinističnega duha Italije, rekoč, da je težko razlikovati med fašistično Italijo pod Benito Mussolinijem in novo italijansko republiko. Razlagal je na dolgo imperijalistične mahinacije Italije, ki hoče napraviti iz Jadranskega kot Sredozemskega morja svoj "mare nostrum" (naše morje). Kardelj je poudarjal, da ni bil samo Mussolini tisti, ki je hotel vojno.

Kardelj je govoril pred zbornico v gladki ruščini.

Častnika prideta pred vojno sodišče

Berlin. — Stotnik Harold Cobin in poročnik George Wyatt, ameriška častnika, ki sta bila zaprta pri Rusih, ker sta brez dovoljenja prešla v rusko cono, prideta zdaj pred ameriško vojaško sodišče.

Čevlji se bodo zopet podražili

Washington. — Zdaj, ko je OPA dovolila 30% višjo ceno za usnje, se bo obnavalo najbrže zvišanje cene čevljev. Pokojna se je podprla operaciji na žolčnih kamnih, dva tedna pozneje pa umrdekdaj izdelovalci obuvala in potem bo določila prodajne cene.

NA SLED SO PRIŠLI DRUŽINI, KI JE VODILA ČRNO BORZO PO VSEM SVETU

Berlin. — Ameriške vojaške oblasti so prišle na sled ogromni črni borzi, ki jo je vodila ena sama družina po vsem svetu. V to afero so zapleteni sledeči člani družine Warner iz New Yorka:

Dávid Warner in njegovi štiri sinovi, Alfred, Lewis (bivši letalski poročnik in sedaj civilni uslužbenec pri ameriški zračni liniji v Berlinu), Oscar, bivši mornariški poročnik, ki je neda-

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Na konvencijo in odih

Joseph Nemanich, vrli in vestni tajnik društva sv. Vida št. 25 KSKJ, odpotuje jutri iz Clevelanda in se bo vrnil nazaj šele 3. septembra. Naložil bo svojo ženo in 3 otroke na avto in odpeljali se bodo proti zapadu. Najprej se bo udeležil kot delegat konvencije KSKJ v Pueblo, Colo., potem bo pa obiskal svoje sorodnike in prijatelje v rojstnem mestu, Soudan, Minn. in drugod. Za časa njegove odsotnosti naj se članstvo dr. sv. Vida obrne za društvene zadeve na blagajnička Louis J. Krajca, 6604 Bonna Ave., tel. HE 9526. Prijatelju Nemanichu in njegovi družini pa želimo prav veselo potovanje in srečen povratek.

Pismo ima pri nas

Angela Kos, 1048 Addison Rd. ima pri nas pismo od nečakinje Adamič Žarke iz Rima.

Vile rojenice

Družino Mr. in Mrs. Edward Yanchar, 18971 Abbey Ave., Euclid, so obiskale vile rojenice, ki so ji prinesle zalo hčerko. Materino deklisko ime je bilo Dorothy Yerkic. Cestitke!

Novo odkritje, kako so sleparili Strica Sama

Washington. — Senatni preiskovalni odsek je prišel na sled sleparijam, ki so jih izvajali bivši uslužbeni v zakladniškem uradu s pomočjo brezvestnih raketirjev. Seveda, dobiček so si "pošteno" delili. Sleparije so se godile na ta način, da so dobivali raketirji vojna naročila, čeprav sami niso imeli nobenih tovarnen, ampak so oddajali naročila drugim firmam za manj, kot je za naročilo plačala vlada.

Odslek ve za slučaja, ko je enak "podjetnik" dobil od vlade za vojno naročilo \$22.849.70, dočim je na plačal firmi za izdelke le \$2.392.48. Torej je zaslužil 95%.

Nek bivši agent za pecivo je dobil, na primer, 17 vojnih naročil, vrednih nad \$200.000, dasi sam ni imel drugega kot majhen urad, eno pisalno mizo in en stol. Imel je pa dovolj denarja, da je "mazal" pri vladi.

V drugem slučaju je vlada plačala za male jeklene iglice po 34 centov vsako, dočim jih je delala neka firma po 3.6 centa. Odslek preiskuje naprej in bo skušal dognati, za koliko so "nesli" Strica Sama pri vojnih naročilih.

Zaposlenost v U. S. večja kot v vojni

Washington. — V juliju je dosegla zaposlenost civilnih oseb v Zed. državah 58.130.000. To je večje število kot je bilo kateri koli mesec tekom vojne. V juliju 1945 je bilo v Ameriki 4 milijone več oseb brez dela, kot v juliju letos.

Rusija zagovarja vstop Albanije v U. N.

New York. — Ruska delegacija je izjavila, da napad Grčije napram Albaniji, češ, da je delala roka v roki z italijanskimi fašisti, ko so vpadli v Grčijo, ni upravičen. Rusija zahteva, da se Albaniji takoj dovoli vstop v organizacijo združenih narodov.

AMERIŠKA DOMOVINA ZBIRA PRISPEVKE ZA BEGUNCE

Višarska polena

SPISAL NARTE VELIKONJA

In je izkal po hodnikih, zašel na dvorišče, taval po drugih stopnicah nazaj ter slednjič našel paznika, ki mu je pokazal pot na cesto.

Tisti hip je klečal Matijec, na vešala obsojeni, nedolžni Matijec, v svoji celici in molil, na drugem delu poslopja pa je ždela Franca predse in mislila nase, mislila na Matijca:

"Zakaj ga niso izpustili, ki je nedolžen!"

S čudno zagrenjenostjo in molče so se vračali poslušavci in priče pozno v noč domov. Nikomur se ni ljubilo govoriti.

"Kakor da smo žive pokopali," se je oglasil Erne.

"Zdaj pa bo vse iznova!" je dolajž Gaber Mohorja, "ali niste slišali? Vse se še razmišlja!"

"Če enkrat pride nesreča, se me ne otreseš!" je zmajal Mohor z glavo.

Ko je Klančarka stopila v svojo kočjo, je našla vrata v izbo odprta. Na postelji je ležal njen mož oblečen in obut ter strmel v strop.

"Miha!"

Mož se je blodno zarezal v obraz: "Ali so ga že obesili! O, da so ga le obesili! Vidiš, Matijec, zdaj te ne bo več, zdaj te ne bo več! Zdaj bo mir."

XL

Obravnava o Kosmačevem umoru so obnovili pred izredno porotno obravnavo. Med Tinotom in čevlji so našli stare notovim čevlje v potrditev, da si je Tine čevlje izposojil. Blaž je opisal Francetovo smrt in otroka sta točno izpovedala, da Matijec ni udaril, temveč le dvigal Kosmača.

Casopisje je bilo vso stvar dolgo razvleklo. V deželi je zavrelo ostro prerekanje o pomanjkljivosti kazenskega postopka. In ko je bilo prerekanje že tako na stran poti, da so s' očitali posamezne stranke bančne zločine, ki niso imele s stvarjo nobenega stika, je bila napovedana ponovna obravnava. Pričela se je strašna bitka med psihiatri! Ali je Tine res izvršil zločin, ali ga ni morda proces tako strašno razburil, da je hotel krivdo vzeti nase? Nazadnje so si očitali psihiatri medsebojno nevednost in vsa stvar je grozila, da se bo končala v pravdah radi žaljenja časti.

Toda vse to ni omajalo porotnikov. Soglasno so zanimali Matijcevo krivdo.

Matijec je nemo gledal okoli sebe ter ni mogel verjeti, ko mu je sluga uslužno segel v roko, rekoč:

"Le pojdite, saj sem zmerom mislil, da ste nedolžni."

Matijec je zmajal z glavo in se ni mogel prav znajti.

Ali si že kdaj palnil iz kleti v jasno solnčno luč? Ali si kaj videl? Oči so te zaslepile in pred seboj si videl samo zelene kolobarje. Tako se tudi Matijec ni mogel znajti v svojih bodi.

"Matijec!" je stopila Franca k njemu. "Prost si!"

"Da, sem?" se je zavedel.

"Zahvaljen bodi Bog! Hudo je bilo!" In si je pogladil črno brado, ki mu je bila zrastle v ječi.

Sele ko je stopil iz sodne palače, ko je zablzel zelen pred seboj in mu je planila v oči vroča solnčna luč, ko je zagledal grad nad seboj, ki se mu je zdel, da visi na jasnem nebu, ko je zaslišal ropotanje voz ter mu je na uho udarilo rahlanje ovtomobilov, šele takrat se je zgenilo v njem nepopisno, neizrazno čustvo. Snel je klobuk z glave, zakrillil z rokavi v zrak, kakor da hoče plavati od presladkega občutka v duši, ter zavriskal, divje, s čudno nadnaravnim, nečloveškim glasom.

"Matijec!" se je plašno začudila Franca. "Ljudje te gle-

LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV V AMERIKI

(Nadaljevanje z 2 strani)

"Če je to papeževo naročilo pomenilo kako 'sveto vojsko,' je imela biti ta 'sveta vojska' samo zoper komunizem, ki je po svojem lastnem priznanju brezbožen. Zato ta 'sveta vojska' ni kakšna politična vojska, ampak zgolj moralna vojska—borba za zavarovanje krščanskega življenja—in vsi kristjani se zavedajo, da je naloga Cerkev, da tako borbo vodi neprestano in v vseh časih. Sveti Peter nas opominja (v svojem listu), da se 'odločne upremo v svoji veri' vsem naporom božjih sovražnikov."

"Vsakdo, ki kaj drži na krščanske uredbe zemeljskega življenja, mora biti odločno zoper vsako komunistično urobo zemeljskega življenja. To ni nobena politika, ampak je samo preprosta zahteva moralnosti in vere."

"Papa (zastopnik Katoliške Akcije v Italiji) tolmači mnenje Cerkev, ko pravi, da ni potrebno ustanovljati posebnih katoliških strank, razen v deželah, kjer obstoje protikatoliške in protiverške (politične) stranke. Takim strankam morajo katoličani nasprotovati v imenu Boga in Kristusa—pa ne iz političnih, ampak iz čisto krščanskih verskih razlogov."

Govor Liginega blagajnika, brata Zalarja, na zborovanju v Kulturnem vrtu (Konec.)

6) Šesti očiček je, da mi s svojim stalščem zoper komunizem, zoper srp in klavido, pomagamo naš TRST in našo Gorico in sploh naše PRIMORJE . . . riniti nazaj v laško žrelo.

Dragi moji, pri tej točki bi se želel precej dolgo pomuditi. Nič se ne boste čudili, zakaj imam to željo. Vendar bom poskušal biti kratek:

a) Če nam ti očitki prihajajo iz ust naših načelnih nasprotnikov iz lastnega naroda, se mi zdi stvar tako neiskrena in nedokritosna, da je bolj otročja, kot resna. Pri tem se ne bom dolgo mudil. Mi katoliški Slovenci, kjerkoli smo, lahko na kratko pokažemo v tej reči na svoj "rekord" in se prav nič ne bojimo, da bi nam kdorkoli iz nasprotnega tabora mogel pokazati kaj več resnega **zavze-manja v jantosti** za to življenjsko vprašanje Slovencev. Z našimi načelnimi nasprotniki med našimi rojaki, se torej ne bom prerekal.

b) Zdi se mi pa, da danes grozi nevarnost z druge strani. Odkar je začel protikomunistični svet tako nesrečno zamenjavati imeni **Slovenec in komunist**, kakor sem v prejšnji točki omenil, se marsikak človek iz drugih narodov nad nami naravnost pohujšuje, ko mi katoliški Slovenci VKLJUB komunizmu, ki grozi priti na Primorsko s slovensko oblastjo, VSTRAJAMO PRI SVOJI ZAHTEVI PO PRIMORSKI IN POSEBEJ TRSTU. Ali hočete Primorje dati komunistom?, nas razdraženi sprašujejo . . . Ali hočete, da bo Primorsko zasegel komunizem? dostavljajo.

Kratek odgovor vsem takim, pa naj prihaja vprašanje od koderkoli: Mi še od daleč nismo za to, da Primorsko s Trstom dobijo komunisti, pa naj prihajajo pod enim ali drugim imenom. Mi hočemo samo to, nič manj in nič več, da Primorska s Trstom pripade Sloveniji, kamor po vsej pravici pred Bogom in ljudmi tudi spada. To je stara pravica slovenskega naroda in taka stara pravica se ne da spraviti s sveta, ako nastane v naših časih tam take razmere, da bi najbrž res Primorska doživela namesto osvoboditve novo suženjstvo—vsaj za nekaj časa.

Toda jaz vem in veste tudi

in ti naši—če kdo tako hoče—da ti naši protiočitki tudi take rekoč "URADNO" pridejo do tistih ušes, katerih se tičejo.

Končno še eno besedo glede te zadeve. Ako hoče naša uradna in diplomatska Amerika popraviti staro krivico in obenem rešiti Primorsko komunizma, dobro! Naj prizna pravico do **Primorske slovenskega narodu**, pa naj jo odreče komunizmu. Mi smo z vsem srcem za to. Amerika s svojimi ostalimi svobodoljubnimi zavezniki bo lahko našla pot, toda s pogojem, da vrne pravico lastni- onemu, kateremu pripada, pa ne prej, ampak šele takrat, kadar bo pravi lastnik, v našem slučaju SLOVENSKI NAROD, to svojo lastnino svobodno sprejel v svojo posest. S tem se strinjamo. Dokler pa kdorkoli vidi rešitev primorskega vprašanja v tem, da se mora Primorska rešiti komunizma po poti padca v laško sužnost . . . tako dolgo bomo kričali v svet, da se našemu narodu kričiva godi. In naše krike bo prej ali slej zaslišal tudi svet, zakaj prepričani smo, da jih že zdaj sliši in odobrava nebo in na nebu sam Bog.

Najlejšja žrtev naroda

Ob obletnici, izročitve naših fantov Titu (Piše begunec iz Koroške) (Nadaljevanje)

Potem pa so začela prihajati poročila o trpinčenju iz zasmovanju, poniževanju in pobijanju teh žrtev—Tivote mlačevalnosti. Maloštevilna so bila ta poročila. Poročati so mogli le oni redki, ki so ubožali na poti ali oni, ki so strahote preživeli, pa se skoro čudežno rešili s poti na morišče ali celo neposredno izpred groba. A eno poročilo je bilo strašnejše od drugega. Vsem svojcem, sorodnikom fantov je krvavelo srce, ko so brali te strahote.

Ko so jih izročali pod okoliščinami, kot da izvršujejo s tem neki dogovor, ali si je tedaj kdo mogel misliti, da se bo s temi fanti in možmi tako živinsko ravnilo, jih tako satanško trpinčilo? Kaj so zagrešili? Postavili so se v bran za svoje in svojcev življenje in imetje. Proti komu? Proti onim, ki so brez ovinkov in prikrivanja razglasili in krvavo izvajali revolucijo:

"Ravnajte čez vse svet vešala! Naš bog je rop, požig, umor." Tople, ki so prepevale to pesem revolucije, pa so tudi zares ropale, požigale in plenile, niso prav nič prikrivale, se niso ničesar sramovale.

Prikrival je in sramežljivo je lagal o "osvobodilni borbi" radio. Radio ki je dajal izmišljenja, naravnost smešna poročila o borbah in uspehih proti okupatorju, je varal svet in lagal tako gorostasno, da smo se le čudili, komu so taka poročila namenjena in kdo bo to vjel. Imela pa so ta poročila uspeh, ker si v zaveznikem svetu nihče ni mislil, da ima Tito toliko drznosti, da daje izmišljene akcije in uspehe kot resno vojno poročilo. Imela so ta poročila uspeh, ker so bila nam zavezana usta. Če je bilo kaj povedano svetu o nas, potem je bilo k večjemu okupatorjevo poročilo, zopet zlagana propaganda, da nas maže, sramoti.

Na eni strani okupator, na drugi partizani-revolucionar. Torej ni več mesta za tretjega, ki noče ne z okupatorjem ne z revolucionarjem? Moralo se je ustvariti tako mesto zato, da se narod rešuje, da ga ne uniči brezkraino ropanje in morjenje pratizanskih tolp in ne maščevalnost okupatorja. Okupator je za svoje žrtve pobijal desetkratno, dvajsetkratno število talcev izmed mirnega prebivalstva in je "za pomiritev pokrajine" odayal v koncentracijska taborišča zlasti mladino, pa tudi može, cele družine, v desetstisočih in desetstisočih. Moralo se je ustvariti mesto za

tretjega, da izvršuje sveto pravico obrambe svojega in svojcev življenja. Može in fantje se niso pustili več pobijati kakor ovce. Zahtevali so od okupatorja: "Ali nas brani, ali nam daj orožje, da se sami branimo." To je postanek vaških straž in domobranstva. Nezaupljiv je bil okupator in skopo je štel puške in patrone. Nezaupljiv je bil in med vaškimi stražami ni smelo biti nobene zveze, nobene skupnosti. Vsako izmed njih je strogo nadziral. Šele kasneje so se smele posamezne vaše straže zaradi uspešnejše obrambe povezati. Kaj so torej bile v bistvu vaše straže in domobranci? a) Samoobramba ljudstva proti divjanju revolucije. b) Dokaz, da je okupatorju partizanska revolucija šla v račun in je niti malo ni oviral, računajoč, naj le pobijajo svoje ljudi, tem lažje bo stalšice okupatorja.

(Dalje prihodnjic.)

MALI OGLASI

Ugoden nakup
Proda se velika hiša, za 1 veliko družino, ali pa za 2 manjši. Spodaj je 5 sob, zgorej 5. Vse udobnosti v hiši. Lot je 50x159. Hiša se nahaja v slovenski naselbini na 152. cesti. Za podrobno, sti se zglasite na 503 E. 152. St. spodaj v četrtek ali petek od 9 dopoldne do 4 popoldne. (159)

Narodna noša naprodaj
Naprodaj je narodna noša za žensko; cela oprava z avbo. Istotam se proda tudi barvarska lestva 20 čevljev dolga. Vprašajte na 15909-Huntmere Ave. (159)

Stanovanje išče
Samski moški, ki dela, išče sobo in hrano. Kdor ima kaj primernega, naj pusti naslov v urad utega lista. (162)

Stanovanje iščeta
Priletna zakonca brez otrok iščeta 3 sobe na vzhodni strani mesta in sicer v 4 tednih, Kdor ima kaj primernega, naj pokliče od 12 do 3 popoldne NE 2259. (161)

Tri hiše naprodaj
Lastnik prodaja 3 hiše; 2 sta na enem lotu po 6 sob vsaka, na drugem lotu pa hiša 12 sob za 2 družini. Zglasite se pri lastniku za informacije na 1275 E. 59 St. (161)

Dom in investicija
Dve hiši na istem lotu, vsaka po 1 družino, ena 4 sobe, ena 5. Nahaja se blizu 178. ceste in Lake Shore Blvd. V zadnji hiši je lastnik sam, sprejema je oddana za \$50. Jako velik lot z sadnim in senčnatim drevjem; garaža. Cena je \$12,500. Govorimo slovensko. (161)

PORATH REALTY
Mr. Paušič
10522 Superior Ave.
RA 5777 (161)

Soba se odda
Odda se opremljena soba dekletu, ki dela. Istotam se dobi tudi soba za moškega. Vprašajte na 1423 E. 51. St., druga vrata, zadej. (160)

Furnezi
Novi furnezi za premog, piln, olje, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$5 premenjamo stare na piln ali olje Thermostat

Chester Heating Co.
1193 Addison Rd. — EN 0487
Govorimo slovensko (X)

BONCHA
6005 St. Clair Ave
Refrigeration Service
Commercial and Domestic
Call
HE 4149 (166)

Pohištvo naprodaj
Proda se oprema za sprejemno sobo (2 kosa) v zelo dobrem stanju. Vprašajte na 1256 E. 58. St. (159)

DELO DOBIJO

VEČ POMOČNIC ZA CAFETERIJO SE SPREJME

Tudi izkušeno žensko za pecivo

Delo je v čisti, zdravi okolici

Morajo razumeti in govoriti angleško

Samo snažne, čiste in lične mlade ženske od 20 do 35 let starosti naj se priglaciojo

\$29 za 40 ur dela na teden

Hrana in uniforme zastoj.

Zglasite se v

The Ohio Bell Telephone Company
soba 901
700 Prospect Ave.

Sprejme se

prvovrsten mehanik
Najboljši delovni pogoji
\$1.28½ na uro

Apply White Motor Co.
1421 E. 49. St. (161)

Za prekladanje tovora
Nickel Plate tovarno skladišče
E. 9. St. in Broadway
Plača 93¼c na uro
Čas in pol za na 8 ur.
Zglasite se pri
Mr. George J. Wolff

Nickel Plate R. R. Co.
E. 9th & Broadway (161)

Delo na farmi
Sprejme se moškega, ki bi delal na farmi v Madisonu. Stalno delo, dobra plača; stanuje istotam. Kdor bi hotel to delo, naj pusti ime in naslov v uradu tega lista. (160)

Prodajalka se sprejme
Sprejme se izkušeno dekle za department trgovino, ugodne delovne ure, dobra plača. Kalish Dept. Store, 7010 St. Clair Ave. (161)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj
Naprodaj je hiša za 4 družine, zidana, parna gorkota, vse udobnosti. Za informacije vprašajte na 14135 E. 55. St. (158)

POPRAVA RADLJEV LEDENIC PRALNIKOV ELEKTRICNE POTREBŠCINE
Vse delo garantirano
Mi pridemo iskat in pripeljemo nazaj.
Pod novim vodstvom
Točna postrežba.

ST. CLAIR APPLIANCE CO.
7502 ST. CLAIR AVE.
EN 7215

JOHN ZULICH
INSURANCE AGENCY
FRANCES ZULICH, agent
Zavarovalnina vseh vrst za vaše domove, automobile in pohištvo.
IVanhoe 4221
18115 NEFF ROAD

Poslednji dnevi Pompejev

ROMAN

Bil je zelo rahlo-čuten v izbiranju svojih znan-
cev. — Toda vsa ta prizade-
vanja bodo brezuspešna, ker
je čaščenje Izide zdaj še pre-
več priljubljeno.

"Res, res! Zdajle sem se
spomnil, da imam pravkar
mnogo blaga v Aleksandriji.
Izido moramo na vsak način
varovati."

"Na vsak način! — Zdrav-
stvij, Dijomed, saj se bova
kmalu videla. Ako pa ne, do-
govoriva stavo šele v amfitea-
tru. Ta Glakova nesreča je
presnovala vse moje račune.
On je stavil na gladijatorja
Lidona; zdaj moram premeniti
ves svoj načrt. Vale!"

Klodij je zapustil starega
trgovca, prepevaje neko grško
pesem. Vsa okolica je dišala
po vojnih njegove snežnobele
obleke in njegovih kodrastih
las.

"Ako," je premišljeval, "vr-
žejo Glavka levu, mi pri Juliji
ne bo nihče več na poti, in
zdi se mi, da jo moram vzeti.
Pri bogovih, z igro ne pojde
več dolgo! Gledajo mi že sum-
ljivo na prste, ko tresem pu-
šico s kockami. Vražji Salust
me že sumniči, in ako ovoha-
jo, da je v slonovi kosti tudi
svinec, potem bo konec moje
slave. Zato bo najbolje, da se
oženim, opustim igro in iščem
svojo srečo na cesarjevem dvo-
ru."

Ko je tako snoval svoje sa-
moljubne načrte, ga je srečal
Arbac.

"Zdravo, plemeniti Klodij,
ali bi mi ne mogel povedati, ka-
tera hiša je Satustova?"

"Prav tu blizu je, modri Ar-
bac. Ali je priredil Salust da-
nes kako veselico?"

"Ne vem," je odgovoril Egip-
čan, "tudi bi mene težko po-
vabil. Toda saj veš, da je mo-
rilec Glavk v tej hiši!"

"Ah, dobrodušni epikurejec
veruje v Glavkovo nedolžnost!
Spomnil si me, da je on porok
zanj. Prav, Salustova hiša je
vsekakor boljša nego ječa, zlas-
ti pa ona žalostna luknja na
forumu. Ali čemu hočeš iti k
Glavku?"

V BLAG SPOMIN
SEDME OBLETNICE SMRTI NAŠE-
GA BLAGOPOKOJNEGA OČETA

JOHN ŽURGA

ki je za vedno zatisnil svoje mile oči
dne 13. avgusta, 1939.

Dragi in nezabni oče! Danes je mi-
nilo že sedem let, odkar si se za ve-
dno ločil od nas. Že sedem let tugu-
jemo nad Tvojim grobom in jadrnega
srca kliče moje sladko ime. Ob
Tvojem grobu poleg sosesčine Tvoje
soproge in naše blagopokojne ljub-
ljene matere vama močno žalostni
kliče: Spočijta se v Bogu do svi-
denja nad zvezdami!

Zalujoči:
OTROCI IN SORODNIKI.
Cleveland, O. 13. avg. 1946.

"Bilo bi le želeti, plemeniti
Klodij, ako bi ga mogli rešiti
smrti. Obsodba bogatina de-
la vedno slab vtis. Rad bi go-
voril z njim, ker čujem, da je
zopet pri pameti, in želel bi iz-
vedeti, kaj je bilo vzrok zlo-
činu. Morda so nagibi take
vrste, da bi mogli krivdo olaj-
šati."

"Ti si jako človekoljuben,
Arbac."

"Človekoljubje je dolžnost
vsakogar, ki teži po modrosti,
je odgovoril Egipčan skrom-
no. — "Kje je Salustova hiša."

"Pokažem ti," je dejal Klo-
dij; — "Kmalu bova tam. —
Ali povej mi, kaj pa je z ono
ubogo deklico, sestro umorje-
nega svečenika, ki jo je hotel
Ateneec poročiti?"

"O, prišla je skoro ob pa-
met. Včasih preklinja moril-
ca, pa zopet vzklika: "Ali če-
mu bom njega preklinjala? O,
brat moj! — Glavk ni bil tvoj
morilec, nikoli ne bom verjela
tega!" — Potem pa jo zopet
stresa groza, da ječi: Ali, če bi
pa vendarile bil?"

"Nesrečna Jone!"

"Toda sreča je še zanjo, da
odvračajo njeno pozornost od
usode Glavkove in njene one
svete dolžnosti, ki jih nalaga
vera napram mrtvim. Ona ni-
ti ne slutiti, da je njen ljubi-
mec v sodni preiskavi in da
visi nad njim smrtna nevar-
nost. Šele po pogrebnih slo-
vesnostih se bo lahko zavedla
položaja; zelo se bojim, da bo
težko pri srcu vsem njenim
prijateljem, ko bodo videli, ka-
ko bo skušala rešiti svojega
brata!"

"Tako sramoto bi bilo treba
preprečiti."

"Upam, da sem ukrenil že
vse, kar zahteva previdnost v
takem slučaju. Jaz sem njen
varuh, in dobil sem pravkar
dovoljenje, da jo spravim po
Apecidovem pogrebu v svojo
hišo. Tam bo na varnem, ako
bo to bogovom ljubo."

"Prav si storil, modri Arbac.
Tu sva pred Salustovo hišo.
Bogovi naj te varujejo! Ali
čuj, Arbac, zakaj živiš tako
sam zase in samotarsko? Pri-
povedujejo, da znaš biti jako
živahen. Dovolj torej, da te
seznanim z zabavami v Pom-
pejih. — Lahko rečem, da jih
ne pozna nihče tako dobro, ka-
kor jaz."

"Hvala ti, plemeniti Klodij!
V tvojem vodstvu bi že lahko
poskusil, toda v svoji starosti
bi bil kaj neokreten učenec."
"O, glede tega bodi le brez
skrbí; vpeljal sem že stare fan-
te v sedemdesetih letih. Sicer
pa bogataši niso nikoli stari."
"Ti se laskaš; prihodnjic ke-
daj te spomnim na tvojo po-
nudbo."

"Mark Klodij ti je vsak čas
na razpalago. — Vale!"

"Saj nisem krvolok," je go-
voril nato Egipčan sam zase.
"Rad bi rešil tega Grka, ako
prostovoljno prizna svoj zlo-
čin in se s tem za vedno od-
pove Joni. S tem tudi one-
mogoči, da se kdaj razkrije
moje dejanje. In lahko ga re-
šim, ako pregovorim Julijo, da
sama izpove glede svoje ljubav-
ne pijače. Ako bo pa tajil
svoj zločin, se bo Julija sra-
movala svoje izpovedi, on pa
bo moral umreti. Ali se od-
loči v to? Ali bi ga sploh ne
bilo mogoče pregovoriti, da je
res izvršil umor v hipni blazno-
sti? To bi bilo meni varnejše
kot njegova smrt sama. Hm,
ta poskus je treba izvršiti."

Ko je prišel Arbac do vho-
da v Salustovo hišo, je našel
tam na pragu neko v plašč za-

vito postavlo. Vsak drugi bi se
bil tega ustrašil, češ, da straši
na tem pragu, Arbac pa ni ve-
roval v strahove.

"Vstani!" je dejal in brenil
ono postavlo z nogo; "ležiš mi
na poti."

"Ha, kdo si?" je zaječalo
ono bitje, in ko je vstalo, je
obseval mesec blede obličje Ni-
dije. "Kdo si? — ah, poznam
tvoj grozni glas!"

"Slepa deklica, kaj delaš
tukaj tako pozno? — Pfu! —
ali se spodobi to za tvoja leta
in tvoj spol? Pojdi domov,
deklica!"

"Poznam te," je dejala Nidi-
ja s tihim glasom; "ti si Ar-
bac Egipčan!" — Nato mu je
padla k nogam, objela mu ko-
leni in zaklicala divje in stra-
hotno: "O, strašni in mogočni
mož, reši ga, reši ga! On je
nedolžen! Zločinka sem jaz!
— On leži v tej hiši bolan —
umira — in temu sem vzrok
jaz. In niso me pustili k nje-
mu — zapodili so ubogo de-
klico iz veže. O, ozdravi ga!
Ti gotovo poznaš kako zlišče
— kak čar — kak protičar —
kajti neka pijača je, ki mu je
zmešala pamet."

"Tiho, otrok! — vse vem, ti
pa se ne spomniš več, da sem
jaz spremljal Julijo k čarovni-
ci. Najbrže mu je dala ono pi-
jačo, toda ti si dolžna molče-
nosti njenemu slovesu. Ne oči-
taj si ničesar! Kar se mora
zgoditi, se ne da spremeniti;
toda zdajle hočem k zločincu,
morda ga bo mogoče rešiti."

Arbac je siloma odpahnil
obupajočo Tesalko in krepko
potrkal na vrata.

Težki zapahi so se odmeknili
in vratar je vprašal, ko je na-
pol odprl vrata, kdo je.

"Arbac — važna opravila s
Salustom zaradi Glavka. — Pri-
hajam naravnost od pretorja." —
Vratar je zazdehal in pustil
vstopiti odličnega Egipcana.
Nidija je priskočila.

"Kako se mu godi?" — je
vprašala. "O, povej mi!"

"Deklica neumna, ali si še
vedno tu? — Sramuj se! —
Sicer je menda zopet pri pa-
meti."

"Čast in hvala bogovom! —
In ti me ne pustiš noter — Ah,
lepo te prosim."

"Vstopiti — nikdar! To bi
lepo pelo po mojem hrbtu.
Pojdi domov!"

Vrata so se zaprla, Nidija
pa je ječaje zopet legla na
mrzli kamen.

Arbac je stopil v "trielini-
um", kjer je Salust že pozno
zvečer večerjal z nekim svojim
priljubljenim oproščencem.

"Kaj, Arbac! — Ob tej uri!
— Na to čašo!"

"Ne, Salust, samo važne za-
deve so me prisilile, da te še
nadlegujem. Kako se počuti
Glavk? Po mestu govore, da
je zopet pri pameti."

"Res je, res!" — je odgo-
voril dobrosrčni, dasi tudi lah-
komiselni Salust in si otrl solzo
z očesa; "toda živi so mu še
zelo oslabei in moči so mu ta-
ko izčrpane, da sam komaj
spoznam v njem svojega prejš-
njega veselega tovariša. Ali
čudno, je, da ne ve prav nič o
vzrokih svoje hipne blaznosti.

Tu je bilo pa vroče, da se reče. — V New Yorku je
bilo zadnje tedne tako vroče, da je gledališka stavežjka
Pota Ganulis stavila, da lahko na pločniku pred Criterion
gledališčem na Times Square lahko speče jajce. Na levi
sliki jo vidimo, ko je ubila jajce in na desni pa ko istega
pečenega pobira s pločnika.

PRIJATEL RADIO and APPLIANCE SERVICE

Radije - Pralnike - Čistilce in drugo
Mi smo tako blizu kot je vaš telefon

EX 2680 1142 E. 66 St. EX 3985

Od 2. pop. do 10 zveč. Mi garantiramo našo postrežbo.

DEKLETA IN ŽENE!

Za fine Sterling suknje, sute ali kožuhe, direktno iz tovarne po najniž-
jih cenah v Clevelandu na Will-Call, pokličite

BENNO B. LEUSTIG

1034 ADDISON RD. ENdicott 3426

K. S. K. JEDNOTA

★ ★ ★ ★ ★

POSOJUJE DENAR

članom in nečlanom

na zemljišča in posestva

po 4% obresli

brez kake provizije

ali bonusa

★ ★ ★ ★ ★

Posojila so napravljena na tak način, da se na
glavnico odplačuje v mesečnih obrokih.

Za pojasnila in informacije pišite na:

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTE

351-53 NORTH CHICAGO STREET

JOLIET, ILLINOIS

1884

1946

NAZNAILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem preža-
lostno vest, da je nemila smrt posegla v našo dru-
žino in nam vzela našega dragega soproga in očeta

FRANK FINK

ki je po dolgi bolezni preminul in odšel v večnost
dne 6. julija 1946, v starosti 62 let. Doma je bil iz
vasi Obrh, fara Toplice na Dolenjskem.

Po opravljeni sveti maši zadušnici v cerkvi sv.
Kristine je bil položen k večnemu počitku dne 9.
julija na Calvary pokopališče.

Prav presrečno se želimo zahvaliti Rev. Shaun-
nesy za opravljeno pogrebno sveto mašo in druge
cerkvene obrede.

Prisrečno zahvalo želimo izreči vsem prijate-
ljem, ki so pokojnemu v blag spomin okrasili kr-
sto s krasnimi vencí. Prav tako lepa hvala vsem,
ki so darovali za svete maše, da se bodo brale za
mir in blag pokoj njegove duše. Lepa hvala vsem,
ki so nam poslali sožalna pisma in karte. Enako
hvala vsem, ki so ga prišli kropit na mrtvaškem
odru, ravno tako tudi vsem, ki so se udeležili svete
maše in pogreba. Lepa hvala članom društva sv.
Vida KSKJ za tako veliko udeležbo pogreba, ki so
ga tako častno spremlili do groba. Lepa hvala vsem,
ki so dali svoje avtomobile na razpolago pri pogre-
bu brezplačno.

Lepa hvala prijateljem in sosedom, ki so nam
bili v toliko pomoč in tolažbo v teh žalostnih dneh.

Prisrečna hvala A. F. Svetek pogrebnemu zavo-
du za vso prijazno pomoč in postrežbo ter tako lepo
vreden pogreb.

Ti, predragi soprog in oče, s tem se je končalo
Tvoje zemeljsko trpljenje, zapustil si nas ter se
preselil v večnost. Sedaj ob Tvojem grobu Ti še že-
limo večni mir in pokoj, spomin na Te pa bomo
ohranili do svidenja nad zvezdami.

Zalujoči ostali:

JOSEPHINE FINK, soproga;
FRANK, JOSEPH in ANDREW, sinovi;
JOSEPHINE, CHRISTINE por.. LESKOVEC
in FRANCES por. KLAVORA, hčere;

Cleveland, O. 13. avg. 1946.

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

CLEARANCE SALE

Coats
Dresses
Hats

Skirts
Blouses
Slacks

Bathing Suits
Shorts
Sun Suits

Tee Shirts
Sport Shirts

ANZLOVAR'S DEPT. STORE

6214 St. Clair Avenue

EN 8042